C/2024/6815

29.11.2024

DOPORUČENÍ RADY

ze dne 21. října 2024

k hospodářské a rozpočtové politice, politice zaměstnanosti a strukturální politice Řecka

(C/2024/6815)

RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na čl. 121 odst. 2 a čl. 148 odst. 4 této smlouvy,

s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1263 ze dne 29. dubna 2024 o účinné koordinaci hospodářských politik a mnohostranném rozpočtovém dohledu a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1466/97 ([1]), a zejména na čl. 3 odst. 3 uvedeného nařízení,

s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1176/2011 ze dne 16. listopadu 2011 o prevenci a nápravě makroekonomické nerovnováhy ([2]), a zejména na čl. 6 odst. 1 uvedeného nařízení,

s ohledem na doporučení Evropské komise,

s ohledem na usnesení Evropského parlamentu,

s ohledem na závěry Evropské rady,

s ohledem na stanovisko Výboru pro zaměstnanost,

s ohledem na stanovisko Hospodářského a finančního výboru,

s ohledem na stanovisko Výboru pro sociální ochranu,

s ohledem na stanovisko Výboru pro hospodářskou politiku,

vzhledem k těmto důvodům:

(1) Dne 19. února 2021 vstoupilo v platnost nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/241 ([3]), kterým byl zřízen Nástroj pro oživení a odolnost (dále jen „nástroj“). Nástroj poskytuje členským státům finanční podporu na provádění reforem a investic, a přináší tedy fiskální impuls financovaný Unií. V souladu s prioritami evropského semestru pro koordinaci hospodářských politik pomáhá nástroj dosáhnout hospodářského a sociálního oživení a provést udržitelné reformy a investice, zejména za účelem podpory zelené a digitální transformace a zvýšení odolnosti ekonomik členských států. Také pomáhá posílit veřejné finance, podnítit hospodářský růst a tvorbu pracovních míst ve střednědobém a dlouhodobém výhledu, zlepšit územní soudržnost v rámci Unie a podpořit setrvalé provádění evropského pilíře sociálních práv.

(2) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/435 ([4]) (dále jen „nařízení REPowerEU“) přijaté dne 27. února 2023 má za cíl ukončit závislost Unie na dovozu fosilních paliv z Ruska. To by pomohlo dosáhnout energetické bezpečnosti a diverzifikovat dodávky energií v Unii a vedlo by k širšímu využívání obnovitelných zdrojů energie, ke zvýšení kapacity pro ukládání energie a ke zlepšení energetické účinnosti. Řecko doplnilo do svého národního plánu

([1]) Úř. věst. L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.
([2]) Úř. věst. L 306, 23.11.2011, s. 25, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1176/oj.
([3]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/241 ze dne 12. února 2021, kterým se zřizuje Nástroj pro oživení a odolnost (Úř. věst. L 57, 18.2.2021, s. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).
([4]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/435 ze dne 27. února 2023, kterým se mění nařízení (EU) 2021/241, pokud jde o kapitoly REPowerEU v plánech pro oživení a odolnost, a nařízení (EU) č. 1303/2013, (EU) 2021/1060 a (EU) 2021/1755 a směrnice 2003/87/ES (Úř. věst. L 63, 28.2.2023, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj).

pro oživení a odolnost novou kapitolu REPowerEU za účelem financování klíčových reforem a investic, jež pomohou dosáhnout cílů plánu REPowerEU.

(3) Dne 16. března 2023 vydala Komise sdělení nazvané „Dlouhodobá konkurenceschopnost EU: výhled po roce 2030“ s cílem poskytnout informace pro účely politického rozhodování a vytvořit rámcové podmínky pro zvýšení růstu. Podle uvedeného sdělení stojí konkurenceschopnost na devíti vzájemně se posilujících faktorech. Těmito faktory jsou mimo jiné přístup k soukromému kapitálu, výzkum a inovace, vzdělávání a dovednosti a fungující jednotný trh, které představují zásadní politické priority, aby reformy a investice mohly řešit současné výzvy v oblasti produktivity a budovat dlouhodobou konkurenceschopnost Unie a jejích členských států. Dne 14. února 2024 vydala Komise sdělení nazvané „Výroční zpráva o jednotném trhu a konkurenceschopnosti pro rok 2024“. Uvedené sdělení podrobně popisuje silné stránky a výzvy evropského jednotného trhu v oblasti konkurenceschopnosti a sleduje vývoj v uplynulém roce pomocí určených devíti faktorů konkurenceschopnosti.

(4) Dne 21. listopadu 2023 přijala Komise roční analýzu udržitelného růstu 2024, jež zahájila evropský semestr koordinace hospodářských politik pro rok 2024. Priority roční analýzy udržitelného růstu 2024 soustředěné kolem čtyř rozměrů konkurenceschopné udržitelnosti potvrdila 22. března 2024 Evropská rada. Dne 21. listopadu 2023 přijala Komise na základě nařízení (EU) č. 1176/2011 také zprávu mechanismu varování 2024, ve které je Řecko uvedeno mezi členskými státy, jež mohou být postiženy nerovnováhami nebo u nichž takové postižení může hrozit a u nichž bude zapotřebí hloubkový přezkum. Téhož dne Komise rovněž přijala stanovisko k návrhu rozpočtového plánu Řecka na rok 2024. Komise rovněž přijala doporučení pro doporučení Rady týkající se hospodářské politiky eurozóny, jakož i návrh společné zprávy o zaměstnanosti 2024, která analyzuje provádění hlavních směrů politik zaměstnanosti a zásad evropského pilíře sociálních práv. Rada přijala doporučení týkající se hospodářské politiky eurozóny ([5]) (dále jen „doporučení týkající se eurozóny z roku 2024“) dne 12. dubna 2024 a společnou zprávu o zaměstnanosti dne 11. března 2024.

(5) Dne 30. dubna 2024 vstoupil v platnost nový rámec správy ekonomických záležitostí Unie. Zmiňovaný rámec zahrnuje nové nařízení (EU) 2024/1263 o účinné koordinaci hospodářských politik a mnohostranném rozpočtovém dohledu, pozměněné nařízení Rady (ES) č. 1467/97 ([6]) o urychlení a vyjasnění postupu při nadměrném schodku a pozměněnou směrnici Rady 2011/85/EU ([7]) o požadavcích na rozpočtové rámce členských států. Cílem nového rámce správy ekonomických záležitostí je podporovat zdravé a udržitelné veřejné finance, udržitelný a inkluzivní růst a odolnost prostřednictvím reforem a investic a bránit nadměrným schodkům veřejných financí. Nový rámec správy ekonomických záležitostí rovněž prosazuje odpovědnost členských států, více se zaměřuje na střednědobý horizont a stanoví rovněž účinnější a soudržnější vymáhání. Každý členský stát má Radě a Komisi předložit národní střednědobý fiskálně-strukturální plán. Národní střednědobý fiskálně-strukturální plán obsahuje fiskální, reformní a investiční závazky členského státu na plánovací období čtyř nebo pěti let v závislosti na řádné délce volebního období zákonodárce v daném státě. Dráha čistých výdajů ([8]) v národním střednědobém fiskálně-strukturálním plánu má být v souladu s požadavky nařízení (EU) 2024/1263 včetně požadavku na to, aby byl veřejný dluh do konce období korekce uveden na věrohodně sestupnou dráhu nebo aby na této dráze setrval anebo aby zůstal na obezřetné úrovni pod hodnotou 60 % hrubého domácího produktu (HDP) a aby se schodek veřejných financí ve střednědobém horizontu snížil pod referenční hodnotu 3 % HDP stanovenou ve Smlouvě nebo se pod ní udržel. Pokud se členský stát zaváže k příslušnému souboru reforem a investic v souladu s kritérii stanovenými v nařízení (EU) 2024/1263, může být období korekce prodlouženo, a to nejvýše o tři roky. Aby se podpořila příprava těchto národních střednědobých fiskálně-strukturálních plánů, zveřejnila Komise dne 21. června 2024 pokyny k informacím, které mají členské státy uvést ve svých národních střednědobých fiskálně-strukturálních plánech a ve svých výročních zprávách o pokroku. V souladu s články 5 a 36 nařízení (EU) 2024/1263 předala Komise členským státům referenční trajektorie a případně technické informace. Členské státy mají předložit své národní střednědobé fiskálně-strukturální plány do 20. září 2024 s výjimkou případů, kdy se členský stát a Komise dohodnou

([5]) Doporučení Rady (EU) ze dne 12. dubna 2024 týkající se hospodářské politiky eurozóny (Úř. věst. C, C/2024/2807, 23.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/2807/oj).

([6]) Nařízení Rady (ES) č. 1467/97 ze dne 7. července 1997 o urychlení a vyjasnění postupu při nadměrném schodku (Úř. věst. L 209, 2.8.1997, s. 6, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1997/1467/oj).

([7]) Směrnice Rady 2011/85/EU ze dne 8. listopadu 2011 o požadavcích na rozpočtové rámce členských států (Úř. věst. L 306, 23.11.2011, s. 41, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2011/85/oj).

([8]) Čisté výdaje ve smyslu čl. 2 bodu 2 nařízení (EU) 2024/1263: čistými výdaji se rozumí veřejné výdaje očištěné o: i) úrokové výdaje, ii) diskreční opatření na straně příjmů, iii) výdaje na programy Unie, které jsou plně kompenzovány příjmy z fondů Unie, iv) vnitrostátní výdaje na spolufinancování programů financovaných Unií, v) cyklické prvky výdajů na dávky v nezaměstnanosti a vi) jednorázová a jiná dočasná opatření.

na přiměřeném prodloužení této lhůty. V souladu s vnitrostátními právními rámci mohou členské státy projednat své návrhy střednědobých plánů se svými vnitrostátními parlamenty, mohou požádat nezávislé fiskální instituce o vydání stanoviska a mohou vést konzultace se sociálními partnery a dalšími vnitrostátními zúčastněnými stranami.

(6) V roce 2024 se evropský semestr pro koordinaci hospodářských politik nadále vyvíjí v souladu s prováděním nástroje. Stále platí, že pro naplnění politických priorit v rámci evropského semestru je zásadně důležité plné provedení plánů pro oživení a odolnost, neboť tyto plány pomáhají účinně řešit všechny výzvy, které byly uvedeny v příslušných doporučeních pro jednotlivé země vydaných v posledních letech, nebo významnou část těchto výzev. Doporučení pro jednotlivé země z let 2019, 2020, 2022 a 2023 zůstávají stejně relevantní pro plány pro oživení a odolnost, které byly revidovány, aktualizovány nebo pozměněny v souladu s články 14, 18 a 21 nařízení (EU) 2021/241.

(7) Dne 27. dubna 2021 předložilo Řecko Komisi v souladu s čl. 18 odst. 1 nařízení (EU) 2021/241 svůj národní plán pro oživení a odolnost. Komise podle článku 19 nařízení (EU) 2021/241 posoudila relevanci, účinnost, efektivnost a ucelenost tohoto plánu v souladu s pokyny pro posuzování stanovenými v příloze V uvedeného nařízení. Dne 13. července 2021 přijala Rada prováděcí rozhodnutí o schválení posouzení plánu pro oživení a odolnost Řecka ([9]), které bylo dne 8. prosince 2023 změněno podle čl. 18 odst. 2 nařízení (EU) 2021/241 za účelem aktualizace maximálního finančního příspěvku na nevratnou finanční podporu a za účelem začlenění kapitoly REPowerEU ([10]). Uvolnění splátek je podmíněno přijetím rozhodnutí Komise v souladu s čl. 24 odst. 5 nařízení (EU) 2021/241, v němž se stanoví, že Řecko uspokojivě splnilo příslušné milníky a cíle stanovené v prováděcím rozhodnutí Rady. Předpokladem uspokojivého splnění je rovněž absence zvratu u dříve dosažených milníků a cílů.

(8) Dne 30. dubna 2024 předložilo Řecko svůj národní program reforem na rok 2024 a svůj program stability z roku 2024 v souladu s čl. 4 odst. 1 nařízení Rady (ES) č. 1466/97 ([11]). V souladu s článkem 27 nařízení (EU) 2021/241 zohledňuje národní program reforem na rok 2024 rovněž zprávy, které Řecko dvakrát ročně podává o pokroku dosaženém při plnění svého plánu pro oživení a odolnost.

(9) Dne 19. června 2024 zveřejnila Komise zprávu o Řecku pro rok 2024. Posoudila pokrok, který Řecko učinilo při plnění příslušných doporučení, jež pro něj přijala Rada v letech 2019 až 2023, a zhodnotila, jak Řecko provádí plán pro oživení a odolnost. Vycházejíc z této analýzy, zpráva o Řecku poukázala na mezery, pokud jde o výzvy, které plán pro oživení a odolnost neřeší nebo je řeší pouze částečně, a na nové a vznikající výzvy. Posoudila rovněž pokrok Řecka při provádění evropského pilíře sociálních práv a v plnění hlavních cílů Unie v oblasti zaměstnanosti, dovedností a snižování chudoby, jakož i pokrok při dosahování cílů OSN v oblasti udržitelného rozvoje.

(10) Komise v případě Řecka provedla hloubkový přezkum podle článku 5 nařízení (EU) č. 1176/2011. Hlavní zjištění, k nimž útvary Komise při posuzování makroekonomické zranitelnosti Řecka pro účely uvedeného nařízení dospěly, byla zveřejněna v dubnu 2024. Dne 19. června 2024 dospěla Komise k závěru, že Řecko se poté, co u něj byla v roce 2023 zjištěna nadměrná nerovnováha, potýká s makroekonomickou nerovnováhou. Řecko se zejména potýká se zranitelností v souvislosti s vysokým veřejným dluhem a vysokým objemem úvěrů se selháním v souvislosti s vysokou nezaměstnaností, která je i nadále významná, ale výrazně poklesla a očekává se, že se bude dále snižovat. Vnější pozice však zůstává slabá. Poměr veřejného dluhu k HDP nadále klesal, a ačkoli v roce 2023 zůstal vysoký s téměř 162 %, krátkodobá rizika pro udržitelnost dluhu se zdají být nízká. Růst nominálního HDP byl v posledních letech hlavní hnací silou rychle klesajícího poměru veřejného dluhu k HDP a očekávané další zlepšení fiskálního salda má zajistit, že bude nadále klesat. Schodek běžného účtu, který se v letech 2020 až 2022 výrazně zvýšil, se v roce 2023 výrazně snížil, ale v kontextu silné domácí poptávky zůstává vysoký. V letošním a příštím roce se očekávají pouze nepatrná zlepšení běžného účtu, neboť se předpokládá, že silný růst investic zachová zvýšenou úroveň dovozu. Výrazně záporná čistá investiční pozice vůči zahraničí se díky vysokému růstu nominálního HDP

([9]) ST 10152/21 INIT, ST 10152/21 ADD 1.

([10]) Prováděcí rozhodnutí Rady ze dne 8. prosince 2023, kterým se mění prováděcí rozhodnutí ze dne 13. července 2021 o schválení posouzení plánu pro oživení a odolnost Řecka (ST 15831/23 INIT, ST 15831/23 ADD 1).

([11]) Nařízení Rady (ES) č. 1466/97 ze dne 7. července 1997 o posílení dohledu nad stavy rozpočtů a nad hospodářskými politikami a o posílení koordinace hospodářských politik (Úř. věst. L 209, 2.8.1997, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1997/1466/oj).

v loňském roce také zlepšila, ale zůstává nejslabší v Unii. Úvěry se selháním se v posledních letech výrazně snížily a v roce 2023 jejich pokles pokračoval, ale řešení úvěrů se selháním mimo bankovní sektor je i nadále pomalé, a v důsledku toho nepřestávají ekonomiku zatěžovat. Zaměstnanost se zvýšila a nezaměstnanost dále klesala, je však stále poměrně vysoká. Roky trvalých politických opatření a rozsáhlých strukturálních reforem jednoznačně podpořily proces odstraňování zjištěných slabých míst. Zachování obezřetné orientace fiskální politiky a pokračující včasné provádění plánu pro oživení a odolnost mají i nadále zásadní význam pro zlepšení konkurenceschopnosti a zajištění obnovení rovnováhy hospodářství, a to i pokud jde o vnější pozici.

(11) Na základě údajů potvrzených Eurostatem se schodek veřejných financí Řecka snížil z 2,5 % HDP v roce 2022 na 1,6 % v roce 2023, zatímco veřejný dluh klesl z 172,7 % HDP na konci roku 2022 na 161,9 % na konci roku 2023.

(12) Dne 12. července 2022 Rada doporučila ([12]) Řecku přijmout opatření zajišťující v roce 2023 obezřetnou fiskální politiku, zejména omezením růstu primárních běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů pod úroveň střednědobého růstu potenciálního produktu ([13]), a brát přitom v potaz pokračující dočasnou a cílenou podporu domácností a podniků, které jsou nejzranitelnější vůči prudkým nárůstům cen energií, a osob prchajících z Ukrajiny. Zároveň bylo Řecku doporučeno, aby přizpůsobilo běžné výdaje vyvíjející se situaci. Řecku bylo též doporučeno rozšířit veřejné investice do zelené a digitální transformace a energetické bezpečnosti při zohlednění iniciativy REPowerEU, a to i s využitím nástroje a dalších fondů Unie. Podle odhadů Komise bylo nastavení fiskální politiky ([14]) v roce 2023 v kontextu vysoké inflace expanzivní a činilo 0,5 % HDP. Příspěvek růstu primárních běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů (očištěných o diskreční opatření na straně příjmů) k nastavení fiskální politiky v roce 2023 měl restriktivní povahu v rozsahu 0,6 % HDP a byl v souladu s doporučením Rady ze dne 12. července 2022. Restriktivní příspěvek primárních běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů byl způsoben snížením (o 2,7 % HDP) nákladů na mimořádná podpůrná opatření (cílená i necílená) pro domácnosti a podniky v reakci na prudký nárůst cen energií. Hlavní faktory růstu primárních běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů (očištěných o diskreční opatření na straně příjmů) představovaly sociální transfery včetně důchodů. Výdaje financované z grantů v rámci nástroje a z dalších fondů Unie v roce 2023 činily 2,5 % HDP. Investice financované z vnitrostátních zdrojů v roce 2023 činily 2,6 % HDP, což ve srovnání s rokem 2022 představuje nárůst o 0,2 procentního bodu. Další investice Řecko financovalo z nástroje a dalších fondů Unie. Financovalo veřejné investice do zelené a digitální transformace a do energetické bezpečnosti, jako je například podpora zavádění nových obnovitelných zdrojů do elektrické sítě, které je usnadněno modernizací přenosové infrastruktury, a poskytování finanční pomoci malým a středním podnikům, aby mohly zavádět digitálních řešení. Tyto veřejné investice jsou financovány z nástroje a dalších fondů Unie.

(13) V programu stability z roku 2024 předpokládá makroekonomický scénář, z něhož vycházejí rozpočtové projekce, růst reálného HDP v roce 2024 ve výši 2,5 % a v roce 2025 pak 2,6 %, přičemž inflace měřená harmonizovaným indexem spotřebitelských cen (HISC) bude podle něj v roce 2024 činit 2,6 % a v roce 2025 pak 2,0 %. Očekává se, že schodek veřejných financí se sníží na 1,2 % HDP v roce 2024 a na 0,9 % HDP v roce 2025, zatímco poměr veřejného dluhu k HDP by měl do konce roku 2024 klesnout na 152,7 % a do konce roku 2025 na 146,3 %. Program stability z roku 2024 neobsahuje rozpočtové projekce na období po roce 2025.

(14) Prognóza Komise z jara 2024 předpokládá, že reálný HDP vzroste v roce 2024 o 2,2 % a v roce 2025 o 2,3 % a že inflace měřená HISC dosáhne v roce 2024 hodnoty 2,8 % a v roce 2025 pak 2,1 %.

([12]) Doporučení Rady ze dne 12. července 2022 k národnímu programu reformem Řecka na rok 2022 a stanovisko Rady k programu stability Řecka z roku 2022 (Úř. věst. C 334, 1.9.2022, s. 60).

([13]) Podle prognózy Komise z jara 2024 se střednědobý růst potenciálního produktu Řecka v roce 2023 odhaduje na 4,5 % v nominálním vyjádření, a to na základě desetileté průměrné míry reálného potenciálního růstu a deflátoru HDP pro rok 2023.

([14]) Nastavení fiskální politiky je definováno jako měřítko roční změny základního stavu veřejných rozpočtů. Jeho cílem je posoudit hospodářský impuls vyplývající z fiskálních politik, a to jak politik financovaných z vnitrostátních zdrojů, tak těch, které jsou financovány z rozpočtu Unie. Nastavení fiskální politiky se poměřuje jako rozdíl mezi i) střednědobým potenciálním růstem a ii) změnou primárních výdajů bez započtení diskrečních opatření na straně příjmů (a bez dočasných mimořádných opatření souvisejících s krizí COVID-19), a to se zahrnutím výdajů financovaných z nevratné podpory (grantů) v rámci nástroje a z dalších fondů Unie.

(15) Dále tato prognóza předpokládá v roce 2024 schodek veřejných financí ve výši 1,2 % HDP, přičemž poměr veřejného dluhu k HDP by se měl na konci roku 2024 snížit na 153,9 %. Snížení schodku v roce 2024 odráží především utlumený růst sociálních dávek ve srovnání s růstem příjmů. Podle odhadů Komise se předpokládá, že nastavení fiskální politiky bude mít v roce 2024 expanzivní povahu a bude činit 0,3 % HDP.

(16) Výdaje ve výši 1,5 % HDP budou v roce 2024 podle prognózy Komise z jara 2024 financovány prostřednictvím nevratné podpory („grantů“) v rámci nástroje, oproti 1,0 % HDP v roce 2023. Výdaje financované z grantů nástroje umožní vysoce kvalitní investice a reformy zvyšující produktivitu, aniž by to mělo přímý dopad na saldo veřejných financí nebo veřejný dluh Řecka. Výdaje ve výši méně než 0,1 % HDP budou v letech 2023 i 2024 podle prognózy Komise z jara 2024 zajištěny půjčkami v rámci nástroje.

(17) Dne 14. července 2023 Rada Řecku doporučila ([15]) zajistit obezřetnou fiskální politiku, zejména omezením nominálního růstu čistých primárních výdajů ([16]) financovaných z vnitrostátních zdrojů v roce 2024 na nejvýše 2,6 %. Při plnění svých rozpočtů na rok 2023 a přípravě návrhů rozpočtových plánů na rok 2024 byly členské státy vyzvány, aby zohlednily skutečnost, že Komise navrhne Radě zahájení postupů při nadměrném schodku, a to na základě schodku zjištěného podle údajů o plnění rozpočtu za rok 2023. Podle prognózy Komise z jara 2024 by se čisté primární výdaje Řecka financované z vnitrostátních zdrojů měly v roce 2024 zvýšit o 1,8 % ([17]), což je méně než doporučená maximální míra růstu. To je v souladu s tím, co doporučila Rada.

(18) Rada Řecku rovněž doporučila, aby v letech 2023 a 2024 co nejdříve ukončilo mimořádná podpůrná opatření v oblasti energetiky a použilo související úspory ke snížení schodku veřejných financí. Rada dále doporučila, aby Řecko v případě, že by si nový nárůst cen energií vyžádal nová nebo pokračující podpůrná opatření, zajistilo, že se tato podpůrná opatření zaměří na ochranu zranitelných domácností a podniků, budou fiskálně dostupná a zachovají stimuly k úsporám energií. Podle prognózy Komise z jara 2024 se výše čistých rozpočtových nákladů ([18]) na mimořádná podpůrná opatření v oblasti energetiky v roce 2023 odhaduje na 0,0 % HDP, přičemž v roce 2024 by měla činit 0,1 % a v roce 2025 pak 0,1 %. Zejména se předpokládá, že zvýšený příspěvek na vytápění a návrat zvláštního odvodu z nafty pro zemědělce zůstanou v platnosti i v letech 2024 a 2025, i když s menším dopadem ([19]). Mimořádná podpůrná opatření v oblasti energetiky byla v letech 2023 a 2024 ukončena. To je v souladu s tím, co doporučila Rada.

(19) Rada Řecku rovněž doporučila zachovat veřejné investice financované z vnitrostátních zdrojů a zajistit účinné využívání grantů v rámci nástroje a dalších fondů Unie, především za účelem podpory zelené a digitální transformace. Prognóza Komise z jara 2024 předpokládá, že veřejné investice financované z vnitrostátních zdrojů klesnou z 2,6 % HDP v roce 2023 na 2,4 % HDP v roce 2024. Důvodem je načasování programového období strukturálních fondů Unie. Zejména se předpokládá, že míra spolufinancování investic ze strany Unie v rámci tohoto nového programu bude vyšší než u investic v předchozím programovém období. To vede k poklesu spolufinancovaných vnitrostátních výdajů na investice. Fiskální korekce v roce 2024 není primárně způsobena snížením investic. Zohlední-li se tyto dodatečné faktory, lze konstatovat, že veřejné investice v roce 2024 budou v souladu s tím, co doporučila Rada. Veřejné výdaje financované z příjmů z fondů Unie, včetně grantů v rámci nástroje, by se měly podle očekávání zvýšit z 2,5 % HDP v roce 2023 na 3,4 % HDP v roce 2024.

(20) Prognóza Komise z jara 2024 předpokládá na základě politických opatření známých ke dni její uzávěrky, nedojde-li k jejich změně, v roce 2025 schodek veřejných financí ve výši 0,8 % HDP. Snížení tohoto schodku v roce 2025 odráží především pokles úrokových výdajů a utlumený růst mzdových nákladů ve veřejném sektoru. Poměr

([15]) Doporučení Rady ze dne 14. července 2023 k národnímu programu reforem Řecka na rok 2023 a stanovisko Rady k programu stability Řecka z roku 2023 (Úř. věst. C 312, 1.9.2023, s. 67).

([16]) Čisté primární výdaje jsou definovány jako výdaje financované z vnitrostátních zdrojů očištěné o i) diskreční opatření na straně příjmů, ii) úrokové výdaje, iii) cyklické výdaje související s nezaměstnaností a iv) jednorázová a jiná dočasná opatření.

([17]) To zohledňuje jednorázová opatření ve výši 0,1 % HDP v roce 2024, která se týkají výdajů na zmírnění dopadů přírodních katastrof (i 0,2 % HDP v roce 2023, která se týkají rovněž výdajů po přírodních katastrofách). Dne 14. července 2023 se Rada zabývala rovněž ničivými povodněmi, které zasáhly Itálii v květnu 2023, a odsouhlasila, že náklady na přímou mimořádnou podporu související s těmito povodněmi budou zohledněny při následném posuzování souladu a budou v zásadě považovány za jednorázová a dočasná opatření. Podobně se postupovalo i v případě povodní v Řecku.

([18]) Tento údaj představuje výši ročních rozpočtových nákladů na daná opatření, na straně příjmů i výdajů a v příslušných případech po očištění o příjmy z daní z neočekávaných zisků dodavatelů energie.

([19]) U opatření, která podle řeckých orgánů zůstanou v platnosti do konce roku 2024, se v prognóze Komise z jara 2024 v zásadě předpokládá, že budou mít rozpočtové dopady i v roce 2025.

veřejného dluhu k HDP by se měl do konce roku 2025 snížit na 149,3 %. Snížení poměru dluhu k HDP v roce 2025 odráží především zvyšující se primární přebytek a růst nominálního HDP, jakož i vnitřní dynamiku dluhu. K posílení vnější pozice by měla přispět i obezřetná fiskální politika.

(21) V návaznosti na osvědčené postupy a reformy provedené v rámci plánu pro oživení a odolnost včetně nové reformy zaměřené na další posílení úsilí Řecka v boji proti daňovým únikům zde i nadále zůstává prostor pro další posílení rámce daňové politiky s cílem umožnit Řecku přilákat více investic a tím zmenšit investiční mezeru, která je stále značná. Zejména zavedení širšího režimu daňových rozhodnutí v souladu s osvědčenými postupy Unie by mohlo daňovým poplatníkům předestřít transparentní výklad stávajících daňových předpisů, což by investorům poskytlo větší právní jistotu. K dalšímu zlepšení dodržování daňových předpisů by mohlo přispět i zintenzivnění úsilí o rozšíření kapacity nezávislého orgánu pro veřejné příjmy.

(22) Řecko pokračuje v modernizaci veřejné správy, ale stále zde existuje prostor pro další zvýšení její efektivity. Po výrazné korekci po roce 2010 byly rozsah a náklady jeho veřejné správy v podstatě v souladu s průměrem Unie. Mzdové náklady řeckého veřejného sektoru zůstaly v roce 2023 stabilní na úrovni 10,8 % HDP, což je mírně nad průměrem Unie (10,2 % HDP). Korekce příplatků včetně příplatků pro vedoucí pozice, která vstoupila v platnost na začátku roku 2024, byla v souladu s jednotnou mzdovou tabulkou, neboť byla uplatňována v celé veřejné správě. Pro zachování těchto zisků v budoucnu je klíčové: zajistit průběžné uplatňování jednotné mzdové tabulky a zároveň zachovat stávající počet zaměstnanců prostřednictvím průběžného uplatňování pravidla „jednoho přijmout – jednoho propustit“ pro přijímání stálých zaměstnanců a zachovat strop pro dočasné zaměstnance, který byl zaveden v roce 2022. Plán pro oživení a odolnost obsahuje opatření ke zlepšení účinnosti veřejné správy včetně zavedení víceúrovňového rámce správy, který byl přijat v roce 2023. Aby se mohlo projevit očekávané zlepšení koordinace mezi ústřední, regionální a místní úrovní, předpokládá se, že tento rámec včetně plánovaných správních struktur a informačního systému začne plně fungovat v roce 2024.

(23) V souladu s čl. 19 odst. 3 písm. b) nařízení Rady (EU) 2021/241 a s přílohou V kritériem 2.2 uvedeného nařízení zahrnuje plán pro oživení a odolnost rozsáhlý soubor vzájemně se posilujících reforem a investic, které mají být provedeny do roku 2026. Očekává se, že tyto reformy a investice pomohou účinně řešit všechny výzvy identifikované v příslušných doporučeních pro Řecko nebo jejich významnou část. Pro podporu dlouhodobé konkurenceschopnosti Řecka prostřednictvím zelené a digitální transformace a pro současné zajištění sociální spravedlnosti je v tomto napjatém časovém rámci nezbytné, aby byl plán pro oživení a odolnost včetně kapitoly REPowerEU prováděn rychle a účinně. Ke splnění závazků uvedených v plánu pro oživení a odolnost do srpna 2026 je nezbytné, aby Řecko pokračovalo v provádění reforem a urychlilo investice tím, že bude řešit relevantní výzvy a zároveň zajistí silnou správní kapacitu. Řecké orgány přijaly opatření s cílem zlepšit provádění a posílit správní kapacitu, přičemž plán pro oživení a odolnost obsahuje další konkrétní opatření, která by měla pomoci tohoto cíle dosáhnout. Konkrétní výzvy v případě Řecka zahrnují: i) zdlouhavé soudní spory při řešení právních námitek proti postupům při zadávání veřejných zakázek, u nichž hrozí zpoždění plánovaného termínu dokončení investic po srpnu 2026; ii) pomalý převod vlastnických práv a iii) nedostatečnou koordinaci, která je patrná zejména v oblasti investic a reforem v oblastech politiky přesahujících působnost jednoho ministerstva. Aby byla zajištěna široká podpora pro úspěšné provádění plánu pro oživení a odolnost, je i nadále nezbytné do procesu systematicky zapojovat místní a regionální orgány, sociální partnery, občanskou společnost a další příslušné zúčastněné strany.

(24) V rámci přezkumu programů politiky soudržnosti v polovině období musí Řecko v souladu s článkem 18 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1060 ([20]) do března 2025 všechny programy, na něž je poskytována podpora z Evropského fondu pro regionální rozvoj (EFRR), Evropského sociálního fondu plus (ESF+), Fondu soudržnosti a Fondu pro spravedlivou transformaci (FST), přezkoumat, mimo jiné s přihlédnutím k výzvám uvedeným v doporučení pro Řecko z roku 2024, jakož i k vnitrostátním plánům v oblasti energetiky a klimatu. Tento přezkum tvoří základ pro konečné přidělení finančních prostředků Unie zahrnutých v jednotlivých programech. Řecko dosáhlo pokroku v provádění programů politiky soudržnosti a evropského pilíře sociálních práv, ale problémy přetrvávají. Řecko zejména i nadále zaznamenává pomalý růst v okrajovějších regionech a výrazné

([20]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1060 ze dne 24. června 2021 o společných ustanoveních pro Evropský fond pro regionální rozvoj, Evropský sociální fond plus, Fond soudržnosti, Fond pro spravedlivou transformaci a Evropský námořní, rybářský a akvakulturní fond a o finančních pravidlech pro tyto fondy a pro Azylový, migrační a integrační fond, Fond pro vnitřní bezpečnost a Nástroj pro finanční podporu správy hranic a vízové politiky (Úř. věst. L 231, 30.6.2021, s. 159, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1060/oj).

rozdíly mezi městskými a mimoměstskými oblastmi. Zásadní význam má urychlení provádění programů politiky soudržnosti společně s posílením správní kapacity na vnitrostátní a regionální úrovni. Priority schválené v programu jsou i nadále aktuální. Pro zvýšení konkurenceschopnosti mají zásadní význam zejména opatření, která zlepšují inovační kapacitu podniků a zaměřují se na cílenou podporu podnikání. V rámci zelené transformace je třeba investovat do nakládání s odpady, což umožní dosáhnout cílů v oblasti recyklace a omezit skládkování. Je nezbytné zlepšit hospodaření s vodou komplexním způsobem zahrnujícím hospodaření s vodou a odpadními vodami, energetické využití, digitalizaci, opětovné využití vody, dešťovou vodu a udržitelné odsolování založené na obnovitelných zdrojích energie. Energetická transformace vyžaduje větší podíl obnovitelné energie, řešení pro skladování a vyšší energetickou účinnost, jakož i řešení energetické chudoby. Klíčem k dosažení uhlíkové neutrality je také zvýšení podílu čisté městské dopravy. Programy politiky soudržnosti by měly na základě komplexní strategie pokračovat v investicích do dovedností, aby bylo možné provádět záruku pro děti, podporovat kvalitní a cenově dostupné služby dlouhodobé péče a sociální bydlení a posílit aktivaci na trhu práce a sociální integraci marginalizovaných komunit, jako jsou Romové a osoby pocházející z přistěhovaleckého prostředí. V souvislosti s přezkumem programů politiky soudržnosti v polovině období je třeba věnovat další pozornost prevenci a připravenosti na rizika související se změnou klimatu. Řecko by také mohlo využít Platformu strategických technologií pro Evropu zřízenou nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/795 ([21]) na podporu své průmyslové transformace, zejména v oblasti výroby a skladování čisté energie, ekologické lodní dopravy a biotechnologií a rozvoje zelených a digitálních dovedností.

(25) Kromě hospodářských a sociálních problémů, které jsou řešeny v rámci plánu pro oživení a odolnost a dalších fondů EU, čelí Řecko i několika dalším problémům souvisejícím s hospodářským růstem, regulačním rámcem a zvyšováním kvalifikace pracovní síly, jejichž řešení by mohlo zvýšit konkurenceschopnost země. Ačkoli se míra zaměstnanosti zvyšuje, patří k nejnižším v Unii a přístup na trh práce zůstává problematický zejména pro ženy a mladé lidi. Pokud jde o vzdělání, Řecko v posledních letech podniklo kroky směřující k úpravě učebních osnov, mimo jiné v souvislosti s plánem pro oživení a odolnost, a začlenilo do nich některé předměty zaměřené na interpersonální a digitální dovednosti. Výkonnost v oblasti základních dovedností je však i nadále mimořádně nízká, což zhoršuje výsledky na trhu práce, produktivitu a konkurenceschopnost. Svědčí o tom výsledky patnáctiletých žáků v matematice, čtení a přírodních vědách, které se od roku 2012 prudce zhoršují a podle nejnovějšího programu OECD pro mezinárodní hodnocení žáků patří k nejhorším v Unii. Vysoký a stále rostoucí podíl studentů s horšími výsledky včetně těch, kteří pocházejí ze sociálně zvýhodněnějšího prostředí, a nízký podíl studentů s nejlepšími výsledky poukazují na strukturální problémy týkající se kvality a spravedlnosti vzdělávacího systému. Podle údajů Eurostatu z roku 2019 pro děti ve věku 3 let a starší je Řecko také na posledním místě mezi členskými státy EU, pokud jde o účast na předškolním vzdělávání, a ve střední skupině členských států, pokud jde o formální péči o děti do 3 let věku, s mírou účasti 29,6 % (na základě údajů z roku 2023). To podle zjištění pozitivně ovlivňuje výsledky následného vzdělávání. Problémy, které zhoršují výsledky vzdělávání v Řecku, mohou souviset s: i) nedostatečným financováním vzdělávacího systému; ii) nedostatečným důrazem na metody výuky a učení založené na odborné způsobilosti se silným zaměřením na podnikatelské, interpersonální a průřezové dovednosti; iii) nízkou úrovní autonomie škol a iv) omezeným pokrokem v oblasti systematického hodnocení učitelů.

(26) Důležitými prioritami zůstává i nadále zlepšování služeb pro veřejnost a zvyšování ekonomické, fiskální a klimatické udržitelnosti. V této souvislosti existuje prostor pro další zlepšení správy státního majetku, mimo jiné prostřednictvím modernizace státních podniků a rozvoje veřejných nemovitostí. V některých státních podnicích byly úspěšně provedeny některé reformy, které pomohly zvýšit provozní flexibilitu a obchodní autonomii, posílit jejich vnitřní řídicí kapacity a zlepšit jejich politiky a procesy v oblasti zadávání veřejných zakázek, odměňování a přijímání zaměstnanců. Napodobení těchto postupů by bylo přínosné i pro ostatní státní podniky, neboť by pomohlo zvýšit jejich hodnotu pro společnost i pro ekonomiku. Ústřední roli při správě tohoto státního majetku hraje Řecká společnost pro majetek a účasti a její dceřiné společnosti. Uvažuje se o tom, jak dále zlepšit účinnost a efektivitu této společnosti, například zvýšením její organizační a funkční kapacity a posílením její provozní autonomie a interních odborných znalostí v oblasti investic.

([21]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/795 ze dne 29. února 2024, kterým se zřizuje Platforma strategických technologií pro Evropu (STEP) a mění směrnice 2003/87/ES a nařízení (EU) 2021/1058, (EU) 2021/1056, (EU) 2021/1057, (EU) č. 1303/2013, (EU) č. 223/2014, (EU) 2021/1060, (EU) 2021/523, (EU) 2021/695, (EU) 2021/697 a (EU) 2021/241 (Úř. věst. L, 2024/795, 29.2.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/795/oj).

(27) Pomalé udělování environmentálních licencí, mimo jiné v důsledku mezer v právních předpisech, nadále brání investicím na centrální a regionální úrovni. Udělování environmentálních licencí je nedílnou součástí celkového procesu udělování licencí pro všechny typy investic a proces získávání environmentálních povolení je složitý a zdlouhavý. Zejména stále neexistuje environmentální klasifikace obnovitelných zdrojů energie ani podmínky, které by určovaly, za jakých okolností lze povolit průmyslové činnosti s omezeným dopadem na životní prostředí. Je rovněž třeba stanovit kritéria pro případy, které vyžadují zjednodušené povolovací řízení z důvodu jiných než podstatných změn. Nedostatek regulačních aktů, které by pomohly tyto problémy řešit, brání tomu, aby dříve zavedená legislativní zlepšení, jejichž cílem je založit udělování environmentálních licencí na racionálnějších kritériích založených na rizicích, měla jakýkoli dopad. Přijetí těchto dosud nepřijatých regulačních aktů by mohlo mít významný dopad na trvání a kvalitu posuzování vlivů na životní prostředí, a to jak u nových, tak u pozměněných/obnovených povolení pro dotčené investice. Navíc platí, že přestože již byl dokončen právní rámec pro využívání environmentálních hodnotitelů ze soukromého sektoru, příslušný registr zůstává stále nevyužit a daný systém dosud nebyl uveden do provozu. Dokončení regulačního rámce přijetím chybějících sekundárních právních předpisů a zprovoznění systému certifikovaných soukromých environmentálních hodnotitelů by pomohlo posílit podnikatelské prostředí v Řecku, neboť tyto kroky by měly dle předpokladu omezit překážky v procesu udělování environmentálních licencí a posílit důvěru investorů. Očekává se, že výše uvedená politické opatření usnadní investice, které mají zvýšit produktivitu a rozšířit vývozní základnu, a tím snížit závislost na dovozu, zlepšit výhled růstu, podpořit obnovu vnější rovnováhy a odstranit stavové nerovnováhy.

(28) Navzdory vynaloženému úsilí, zejména v podobě zvyšování podílu obnovitelných zdrojů na celkové výrobě elektřiny, zůstává Řecko i nadále silně závislé na fosilních palivech, přičemž v roce 2022 tvořila ropa 55 % a plyn 20 % jeho energetického mixu. Přestože kapitola REPowerEU, která byla přidána do revidovaného plánu pro oživení a odolnost Řecka, obsahuje několik reforem a investic, které by měly urychlit snahy Řecka o dekarbonizaci, je i nadále zapotřebí provést další opatření ke snížení závislosti Řecka na fosilních palivech. Řecko má jeden z nejstarších vozových parků v Unii a využívání obnovitelných zdrojů v dopravě je zde stále velmi nízké. Řecké odvětví dopravy tak zůstává i nadále jedním z největších producentů emisí oxidu uhličitého. K urychlení elektrifikace odvětví dopravy by mohla přispět ambicióznější politika. Ta by mohla zahrnovat rozšíření kategorií vozidel, u nichž je podle vnitrostátních právních předpisů pro klima vyžadován přechod ze spalovacích motorů na elektromotory, a prosazování ukončení provozu vozidel, která silně znečišťují životní prostředí.

(29) Rostoucí četnost a závažnost přírodních katastrof, které Řecko postihují, značně zatěžuje systém civilní ochrany. V roce 2023 se Řecko stalo obětí rozsáhlých lesních požárů a povodní, které si vyžádaly lidské oběti, katastrofální škody na přírodním prostředí a rozsáhlé škody na majetku a infrastruktuře. Kapacity pro reakci na katastrofy by měly být dle předpokladu posíleny na základě investic do civilní ochrany v rámci plánu pro oživení a odolnost a fondů politiky soudržnosti. Existuje zde však prostor pro další posílení preventivního úsilí. Opatření v oblasti připravenosti by mohla být doplněna reformami a investicemi do zlepšení účinnosti a efektivity včasného varování, infrastruktury odolné proti klimatickým změnám a dalších opatření pro předcházení rizikům, což by pomohlo snížit škody způsobené přírodními katastrofami v budoucnu. Rozsah investic by se dále mohl zaměřit na opatření, která zvyšují odolnost prostřednictvím prevence a připravenosti, jakož i uplatňováním přístupů založených na ekosystémech.

(30) Vzhledem k úzké provázanosti ekonomik členských států eurozóny a jejich kolektivnímu příspěvku k fungování hospodářské a měnové unie Rada v roce 2024 doporučila, aby členské státy eurozóny přijaly opatření k provedení doporučení týkajícího se eurozóny z roku 2024, a to i prostřednictvím svých plánů pro oživení a odolnost. K provedení prvního, druhého, třetího, čtvrtého a pátého doporučení obsažených v doporučení týkajícím se eurozóny z roku 2024 přispívají v případě Řecka doporučení č. 1, 2 a 3.

(31) S ohledem na hloubkový přezkum provedený Komisí a závěry o existenci nerovnováh jsou do níže uvedených doporučení č. 1, 2 a 3 promítnuta doporučení podle článku 6 nařízení (EU) č. 1176/2011. Politiky uvedené v doporučení č. 1 pomáhají řešit zranitelnost spojenou s vládním dluhem, vnější pozicí a úvěry se selháním. Politiky uvedené v doporučeních č. 2 a 3 podporují potenciální růst HDP a v důsledku toho rovněž přispívají k plnění doporučení č. 1. Doporučení č. 1, 2 a 3 přispívají jak k řešení nerovnováh, tak k provedení doporučení obsažených v doporučení týkajícím se eurozóny z roku 2024 v souladu s 30. bodem odůvodnění,

DOPORUČUJE Řecku v letech 2024 a 2025:

1. Včas předložit střednědobý fiskálně-strukturální plán. V souladu s požadavky reformovaného Paktu o stabilitě a růstu omezit růst čistých výdajů ([22]) v roce 2025 na míru, která je v souladu mimo jiné s věrohodně sestupnou trajektorií veřejného dluhu ve střednědobém horizontu a udržením schodku veřejných financí pod referenční hodnotou 3 % HDP stanovené ve Smlouvě. Pokračovat ve zlepšování vstřícnosti daňového systému k investicím posílením právní jistoty a pokračovat ve zvyšování provozní autonomie daňového orgánu. Zajistit efektivnost veřejné správy a současně zajistit, aby byla schopna přilákat pracovníky s vhodnými dovednostmi, zachovat soulad s jednotnou mzdovou tabulkou a uvést do praxe rámec víceúrovňové správy. Zajistit, aby se bilance zahraničního obchodu i nadále výrazně zlepšovala podporou vyváženého růstu a produktivních domácích investic. Pokračovat v průběžném snižování objemu úvěrů se selháním v držení bank a obsluhovatelů úvěrů, mimo jiné dalším zlepšováním procesů elektronických aukcí s cílem snížit podíl neúspěšných aukcí.
2. Posílit správní kapacitu pro správu finančních prostředků Unie, urychlit investice a udržet tempo provádění reforem. Řešit relevantní výzvy, a tím umožnit průběžnou, rychlou a účinnou realizaci plánu pro oživení a odolnost, včetně kapitoly REPowerEU, která zajistí dokončení reforem a investic do srpna 2026. Urychlit provádění programů v rámci politiky soudržnosti. V souvislosti s přezkumem těchto programů v polovině období se nadále zaměřovat na dohodnuté priority, přijímat opatření k lepšímu řešení potřeb, pokud jde o prevenci a připravenost ve vztahu k rizikům souvisejícím se změnou klimatu, a zároveň zvážit příležitosti pro zvýšení konkurenceschopnosti, které nabízí Platforma strategických technologií pro Evropu.
3. Posílit konkurenceschopnost řešením nedostatečné úrovně základních dovedností, posílením správy státního majetku a dokončením regulačního rámce pro udělování environmentálních licencí.
4. Snížit závislost na fosilních palivech urychlením dekarbonizace odvětví dopravy. Posílit zvládání přírodních katastrof zavedením účinného systému včasného varování a prevence rizik.

V Lucemburku dne 21. října 2024.

Za Radu

předseda

NAGY I.

([22]) Podle čl. 2 bodu 2 nařízení (EU) 2024/1263 se „čistými výdaji“ rozumí veřejné výdaje očištěné o úrokové výdaje, diskreční opatření na straně příjmů, výdaje na programy Unie, které jsou plně kompenzovány příjmy z fondů Unie, vnitrostátní výdaje na spolufinancování programů financovaných Unií, cyklické prvky výdajů na dávky v nezaměstnanosti a jednorázová a jiná dočasná opatření.